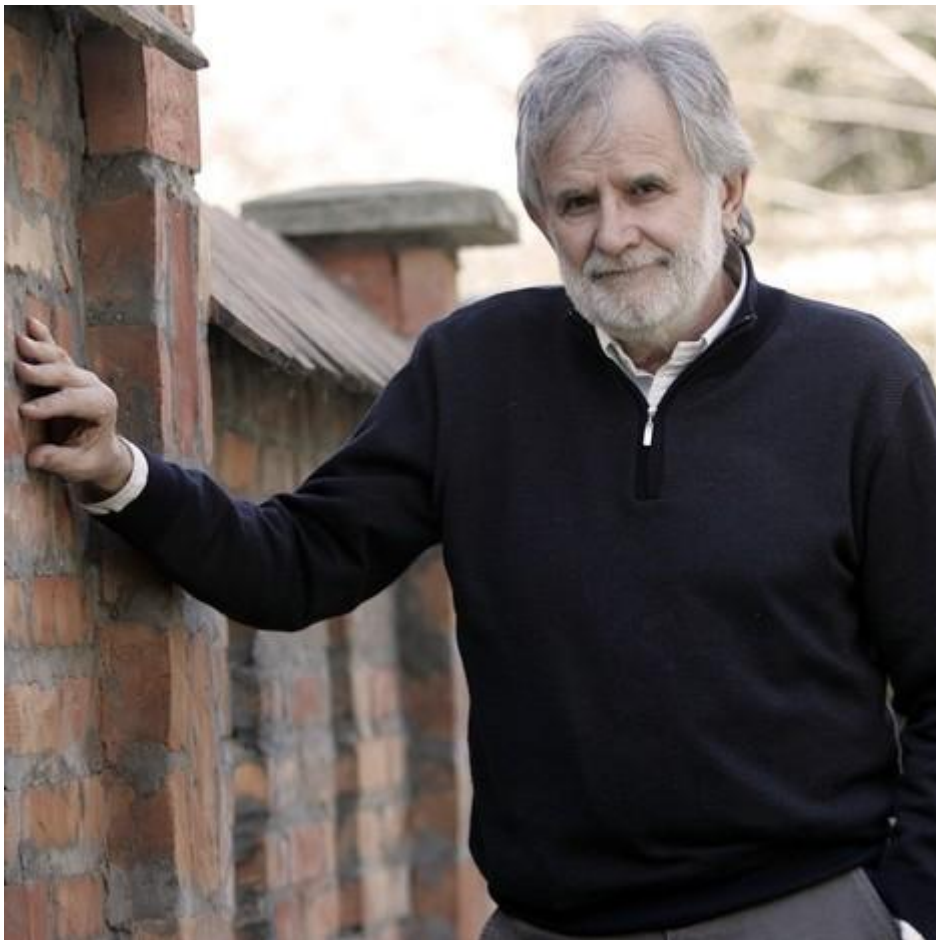

Александар Мандић

Ми пуцамо из пушкица

Предавао сам и у Америци, немам илузија о њима, поготову о садашњим процесима на универзитетима, али сам сваки пут за време писмених испита могао да пијем кафу и читам новине

Недавно је објављена ужасна вест: 83 одсто студената Електротехничког факултета, једног од најбољих факултета у Србији, сматра да не треба да потпишу обавезу којом ће се обавезати да неће варати током студија. Само једна ствар је од тога страшнија – на то нико није реаговао.

Најбоља деца Србије, студенти, од којих се надамо да ће поправити ову несрећну земљу, не желе да се оптерећују чашћу и поштењем. Они знају да ће варати, да се мора варати, толико су већ научили о животу овде.

На многим универзитетима овакав обичај постоји још од 1779. године. Ради се о кодексу части (Code of Honor), низу правила којих се држи нека средина, која чине часно понашање унутар те групе. Они који их не поштују, могу да буду кажњени и искључени из групе. То је обично изјава, једна реченица која каже: „Обавезујем се да током студија нећу лагати, варати, красти нити толерисати друге који то чине.” Такву изјаву дају на почетку студија бруцоши, а онда се таква потврда понавља на свим радовима током студија.

Оно што је у Србији непојмљиво јесте да иницијативу за доношење таквог обичаја по правилу покрећу студенти и да је одбор који одлучује о прекршајима састављен искључиво од студената. Свако може да пријави прекршај, али само они одлучују, јер је то у њиховом интересу. Млади људи хоће да им се верује, траже да се професори (и не само они) према њима понашају као према часним особама и професори су обавезни да их тако виде. Студенти се обавезују на кодекс, јер хоће да буду поштовани.

Увек сам се у свом професорском веку гадио када морам на писмени испит. Када сам приморан да их распоређујем тако да не могу да преписују, када морам и себе и њих да понижавам контролишући их док раде и никада се није десило да испит прође без бар неколико опомена. Вирење у туђи рад, шаптање, пушкице... Ја пандур, а они потенцијалне варалице. Дно!

Једног лепог дана пошао сам у Принстон да се видим са мојим сином. Затекао сам га како седи на трави и нешто пише. „Шта радиш?” „Полажем испит.” На сваком раду принстонски студент напише изјаву: „Гарантујем својом чашћу да током овог испита нисам прекршио кодекс части.”

На том универзитету студенти су успоставили правило поштења 1893. и они дан-данас одржавају тај обичај. Администрација и професори немају са тим ништа, одбор који решава прекршаје поштења чине студенти, који после разматрања препоручују факултету како да се поступи. Од 5.000 студената прошле године имали су 12 прекршилаца.

Од школе до школе правила се незнатно разликују. У суштини, студент се увек обавезује да током студија неће да лаже, вара и краде, понегде и изван зидова универзитета. Када су у питању испити то значи да неће преписивати, користити помоћ са стране, нити толерисати оне које то раде. Леп пример је порука студентима некадашњег ректора Универзитета Вандербилт, бронзана плоча на студентском центру: „Данас полажете два испита, из тригонометрије и из поштења. Надам се да ћете оба положити, али ако морате да паднете из једног, нека то буде тригонометрија зато што има много добрих људи на свету који не могу да положе тригонометрију, али нема ниједног доброг човека који не би положио испит из поштења.”

На Гетисбург колеџу кажу: „Потврђујем да ћу се држати највиших принципа части и интегритета у свом раду и доприносити атмосфери узајамног поштовања унутар и изван учионице.” Од многих кодекса које можете наћи на Интернету, бирам Харвардски: „На свим мојим радовима, име потврђује моју част.”

Предавао сам и у Америци, немам илузија о њима, поготову о садашњим процесима на универзитетима, али сам сваки пут за време писмених испита могао да пијем кафу и читам новине. Веома сам ретко наилазио на нешто што је могло да личи на

преписивање. Што је најважније, када нешто не знају, био сам одговоран ја, зато што их нисам научио.

Недостатак самопоштовања, понижавања кроз која наша земља пролази, без примера је у модерној Европи. То што су наше власти током деценија допустиле, донело нам је самопрезир, у коме је онда могуће чинити било шта нечасно. То не само да неће бити необично, већ нико неће бити ни оптужен. Напротив, биће то као нека врста позитивне сналажљивости: „Браво мајсторе!” Зашто бити поштен, када ме и онако сви доживљавају као ништарију?

Наша несрећна земља не зна шта јој је најпрече. За ту одлуку је потребан храбар државник на челу државе. Ако се појави, нека у општој какофонiji не заборави Мандићев аксиом: не може се створити напредна и успешна земља без бар једног одличног универзитета.

Таква не постоји.

Александар Мандић
објављено: 30.10.2011.

коментари

Зорица Мршевић | 08/11/2011 13:42

Предавала сам на државном Универзитету Ајова. Тацно је да се уопште није преписивало нити шапутало или на ма који други начин "варало" на испитима. Али не због части, етике или било чега узвишеног. То се не ради из најбруталнијег ривалитета. Ако неко преписује, тај стиче незаслужену предност над осталима, па га зато нико неће толерисати и биће раскринкан од сопствених колега. Доказ да се ради о ривалитету је вандализирање књига из библиотеке из којих бас у време испита "нестану" странице са нпр. важним судским одлукама. Имаће их онај ко је на време направио копију или ко има новца да купи све потребне књиге. Остали це остати преварени и ускраћени. И њима је то нормално понашање, спотакни или још боље, гурни кога стигнеш и можеш, нема ферплеја, нема обзира у трци за сто бољом оценом. И мени је један студент подвалио, предао рад који се завршава недовршеном реченицом. Помислила сам, грешком није дао следећу страницу, накнадно је додао, а ја накнадно открила да је написао код куће

Асистент ЕТФ | 09/11/2011 10:05

На почетку увођења такозваног Болоњског студирања на ЕТФу (рецимо 2003), тадашњи декан а садашњи ректор БУ је заједно са тадашњим представницима студената (студент продекан и остали) неколико пута брутално извређао асистенте који су "ухватили" преписиваче, који за то нису кажњени ни на који начин. Када сам недавно прегледајући студентске радове утврдио да тројица колега имају идентичне радове, предметни професор није желео да покрене процедуру јер "нису ухваћени на делу". Све због тога јер су на ЕТФу студенти произведени у мале Божове. Ја на испитима висе и не хајем да ли неко преписује, осим ако није очигледно када због свог

поноса не могу да не реагујем. Али и тада једноставно не "избацујем" већ преместим студента или урадим нешто слично томе. Киптим од беса, али ста је ту је, не може се против ветрењача.

Како нам руководство факултета говори, проблем је доказивања да је неко преписивао?! Наводно, студенти могу да туже факултет ако на неки начин буду санкционисани?!

Драган Радечки PhD Аустралија | 11/11/2011 06:45

Испит је код нас био доведен до ситуације да су се често студенти тресли као прут због неких професора који су тренирали строгоћу. Пушкице нису могле да положе испит, али су могле студенту да помогну да се подсети и да добије самопоздање. Не стидим се сто сам их некада употребљавао и много сам постао бољи стручњак у својој професији, од многих штребера који су бубали напамет а после месец два нису имали појма ста су полагали.